

ИВАН ДАВИДКОВ

**МОЛИТВИ
ЗА ДЛЕТОТО
И КАМЪКА**

Стихове

„НАРОДНА МЛАДЕЖ“
ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС
СОФИЯ 1977 г.

Мостовете на Сена

Атлантическият океан

Дали от прилива, дали от воя на сирените
зад вълнолома,

или от свистенето на вятъра –
прозорците на стария пристанищен хотел
звънтяха тежко. По стъклата им се стичаха
мъгла и мрак. Вълни размиваха съня ми
и одеялото бе черно
от водорасли и видения.

Към полунощ чух някой със юмрук да удря
по крепостните зидове на Сен Мало.
Помислих, че човек
за помощ вика. Станах. Улиците бяха глухи
и само откъм крепостта дочувах стъпки.
Видях там Океана. Той вървеше
покрай заключените къщи –
с огромни рамене, разтърсвани от треска,
с лице, от водорасли облепено.
И нямаше едно прозорче да му светне.
И нямаше ни глас, ни вик човешки...

Хрущеше пясък под нозете му,
застлан с удавени луни и сънища.
И ризата на Океана пронизително плющеше,
изскубната от вятъра.

*Три сонета,
написани в Сен Мало*

На Анри Грасе

1. Приливът

Бях млад – тогава идеха солени ветрове от края на света
и светлинки на фарове се гонеха като фенерчета на дечурлига.
Бе весела душата ми – и тичаше след тях да ги настига.
И чайки с флейти сребърни ми свиреха в безкрайността.

Ръцете ми тогава всичко можеха да задържат –
в една прегръдка те обсебваха простори необятни.
Вълните лягаха пред тях като покорна плът
и ласката им правеше небето и земята златни.

То беше времето на прилива, на дръзката увереност,
която ме упиваше.

Звездите виждаха как целия от тайни светя,
как царствено стоя над бездната като над изумруден трон.

И сянката ми – черна котва – се забиваше
в безкрайността, в свистенето на ветровете
и нейното въже бе вързано високо – за съзвездието Орион.

2. Отливът

О, вие ли, стада от облаци, тревата на зората сте опасли?
Небето е като остригано момче, земята е без гласове и плясък.
Короната ми царствена лежи пред мене – купчина от водорасли –
и моите самотни думи скачат с рибите по утринния пясък.

От себе си ограбен или от разсъмването, аз не знам
къде да търся своето лице, откраднато от далнината.
Неее океанът като празен храм
и там, от гвоздеи на чайки прикована,
моята душа виси – разпната.

Ти, час на отлива, открехваш мислите ми като портата на хижа,
където влизат да нощуват ветровете
и печката тъмнее като изоставен трон.

В ъглите ѝ подобно паяжина свети грижа
и от откъснатата котва е останала в небето
опашка на комета под съзвездието Орион.

3. Гробът на Шатобриан

Към тебе, гроб на песента, аз тръгнах по ехтене на вълни
и гласове на чайки ме пренесоха оттатък,
където северният дъжд, студен и кратък,
нанизваше на нишката си белите мъниста на бретонските ми дни.

Роден от погледа на птица, бе се върнал
и безсмъртният в пръстта,
по-мъдър от зърното и от корена. Но можеше ли да поникне вече?
И мислех си за славата, за вечността.
Не бяха ли те избелели думи, писани с мастилото
на някоя щастлива вечер?

Мълчанието врастваше във камъка. И вместо надпис – сянка лека
на отлетяла птица. Търсех аз следата на човека,
но само сребърно перо се спускаше над празната ми длан.

Това ли бе любимецът на музите, погребан в съсъка на ветровете,
в танцуването на вълните по росата
на най-простото крайбрежно цвете
и във съня на Атлантическия океан?

Размисъл в катедралата на Мон Сен Мишел

И ние, оптимистите, уви,
печални ставаме в часа, когато
по нашето мълчание върви
вечерната молитва на земята.

И влакът чезне. И нощта не знае
шега, с която да ни утеши.
И над стърнища есенни витаят
на жертвите ни златните души.

А подир нас – приятел сетен – скита
един посят от птица слънчоглед
и залезът рисува по стените
и по небето
нашия портрет.

Първият сняг

Гледам първия сняг, който тича по алеите на Тюйлери.
Като суха трева под нозете му шушне ехо от детски игри.

Той се свлича по гладките хълбоци на високи зелени коне,
той виси по юздите им бронзови, стиснал сепнати колене.

И разперил ръцете си сребърни вдън небето над тихия град,
той по хлъзгави стрехи се спуска – млад и пъргав като акробат.

Със яки, срещу вятъра вдигнати, букинистите мълком седят
и не виждат, че откъм Сена срещу тях се задава снегът,

че се рови из техните книги с подвързия от хлад и от здрач,
че разлиства грамадите прашни с любопитство на купувач

и с перо от крилото на ангел, отлетял вдън мъгливата вис,
по премъдрите страници ниже своя сребърен послепис...

Малка нощна музика

Кой в тоя град ме подири?
Кой с обич тръгна към мен?

Дамски оркестър свири
на булевард „Сен Жермен”.

Стари познати напеви,
италианска тъга.
Сякаш фонтанът „Треви”
с пръски ме ръси сега,
сякаш по било нагорно
пинии стари вървят.
Може би за Ливорно
в тъмното търсят път?...

В тия квартали охолни
с пъстри витрини навред
някаква циганска волност
свети в ехтящата мед.

Стари капричии вейт
своите златни поли.
Тънко тромпетите пеят,
а мен защо ме боли?

За две монети само
слънце и южна вис...
– Parla italiano?
– Non, madame... Je suis triste!...

Виждам: по било нагорно
пинии стари вървят.
Може би за Ливорно
в тъмното търсят път
или пък завет дирят
да пренощуват в мен?...

Италианки свирят
на булевард „Сен Жермен”.

И аз ли съм...

И аз ли съм това? Не знам.
Мен над света ме разпиляха
камбаните на Нотр Дам,
които цяла нощ ехтяха.

Те взеха моите очи,
дариха ги на ветровете.
С венец от тръни и лъчи
ликът ми в стари фрески свети.

С дъха ми посребриха те
прозорци на далечни гари.
От стъпките ми ек расте
по свечерени тротоари.

И в тоя кръгзор безмерен,
където дим и здрач виси,
единствено дъждът вечерен
ще може да ме възкреси.

Но аз не чакам с непонятен
копнеж

на чудото часа.

Стоя огромен, необятен
сред необятни небеса.

И взела моя шал на рамо,
облечена във моя глас,
върви една усмивка само
към твоя дом...

Това съм аз.

*Пазарът на бълхите**

Последен купувач – след всички нас –
ще мине вятърът с торба мъглива.
Ще купи слънцето, което си отива.
Ще купи вик на влак и птичи глас.

Ще купи сребърните балеринки на дъжда.
Ще купи параходната сирена
и в джоба си ще сложи като смачкан вестник Сена
ведно със отраженията на града.

Тогава аз край пътя ще поседна,
за да продам сълзата си последна –
но той ще се отвърне настрана,

защото в здрача, който с мене скита,
дори и на Пазара на бълхите
сълзата няма никаква цена.

*) Вехтошарски пазар в Париж. – Б. а.

Монолог на Сергей Есенин в Париж

"Аз не жаля, не зова, не плача..."

Ако някога скришом заплача,
то ще бъде не в пролетен ден,
а през есен дълбока – и в здрача
голи клони ще пукат над мен.

Ще е глухо небето, конете
ще се спъват из кални юзди
и в градините пусти ще светят
сухи ябълки – мъртви звезди.

Ще ме пита нощта: "Де сега ще се денеш ти
в тоя свят на ликуване и самота? ..."
Ах, баяни, в ръцете на вятъра стенещи
със клавиши от кленови златни листа!

Ти ли, вечер, с гласа им ехтиш в простора,
ти ли в луд листопад кръжиш,
или кърши ръце Айседора
над мостовете на Париж?...

Не очаквайте нежност от мене,
не очаквайте чудеса! –
Реже месецът черните вени
на крайпътните дървеса.

Моят кон

 като речно устие
в букаи от бетон е вкован
и пътувам аз бос към стоустия,
към разгулния град Рязан.

Като в къща запусната духа
вятър в мен – и се връщам аз
при гераните с кашлица глуха
и с пресипнал охтичав глас...

Мойте дни като чаша бели са!
Ах, налейте ми – жаден съм аз:
една пролет, една виелица,
един син меланхолен час!

Мойте дни безвъзвратни и златни са,
аз за тях съм тъгувал и пял. . .

Ако падна, ти, нощ развратнице,
ще ме стоплиш ли в своя шал?

Глухарче

Глухарчето потрепна, задимя,
среброто му пробегна по стената
и изчезна...

И си помислих неочаквано за тебе.
Поисках да си спомня твоето лице,
очите ти. Но нищичко не беше съхранила паметта ми
освен неясното ти отражение,
което се люлееше ведно с прозореца.

Ти нямаше и две годинки. Крачеше с ръце прострени,
защото се боеше да не паднеш. И се смееше, когато
се уловеше за ръката ми или за облегалката на стола.
А как се осмели самичка да потеглиш през една априлска заран
към старите чемшири зад реката,
където меланхолно пеят дивите пчели
и на задушница горят високи свещи?...
Аз все си мислех, че при баба си отишла
отвъд баирите – и там до късно вечер
седиш на скута ѝ да слушаш приказки.

Защо ли толкова години тия приказки не свършват?

Понякога аз виждам мама да стои на двора.
Дърветата са черни. Планините са прогизнали от есента.
Та гледа в здрача. И към нея мълчешком се приближава
едно момиченце с изпрашени сандалки.
То стъпва неуверено и смешно се поклаща,
ръце протяга да се улови
за сребърния звук на капналата мамина сълза.
А над пътеката димят глухарчета –
души, докоснати до нас – димят и чезнат
в безкрая...

Латинският квартал

В тесните гръцки таверни
в ден като отлив тих
до стени тъжни и черни
весело вино пих...

В нашите чаши налети
ти, вечер южна, слез!
Нека в дланта ми засвети
залезът на Пелопонес!..

Ала е сива Сена,
сиви са всички реки
и е студена,
с дъжд напоена
песента на Жорж Мустаки.

Могат ли да ме прегърнат
тия лози от неон?
Могат ли да ми върнат
южния небосклон?

И кипарисът възнесен
с кой облак говори сега?
По него като плесен
сърхне изтляла дъга...

Ах, сива с зимна Сена,
сиви са всички реки
и е студена,
с дъжд напоена
песента на Жорж Мустаки.

Ще скитам из катедрали,
под каменни цветя,
с кори на портокали
пътя ще позлатя.

Кестени, нека засвети
жар в моята ръка.
Може би ще ми дадете
мъничко топлинка.

Че тъй е сива Сена,
сиви са всички реки
и е студена,
с дъжд напоена
песента на Жорж Мустаки...

Къде е утрото, кажи,
и кой скорец ще го разбуди?
Под лампите сега кръжи
син сняг от нощни пеперуди.

И облепен от тишина
като от лишеи – отново
вървя по тъмни рамена
на хребети и на мостове.

Подобно странник аз протягам
ръката си – и тъмносиня
нощта във шепата ми слага
зорница вместо милостиня.

*Писмо на Винсент Ван Гог
от приюта в Сен Реми*

До Тео Ван Гог

Тая вечер сънувах мама.
Плетеше чорапи. За кого ли? Може би за мене.
Тя не знае, че една свещ с потрепването на своя пламък
нощем обува моите нозе разранени.
Тя не знае, че с тия златни нозе аз пътувам
към нея – далечна и плаха –
през стърнищата на Арл, през къпините на Овер,
че за ръка ме води, защото очите ми от слънце ослепяха,
един кипарис – сякаш въглен чер...

Боже, колко съзвездия като камъни воденични
се въртят из небето на Сен Реми!
Смилат хълмите каменни, смилат полята пшенични
и от тях над земята прах и ек ръми,
смилат горите маслинови, смилат каруците по шосето,
смилат моите слънчогледи, моите трескави нощи и дни –
и аз между тях се мятам като зърно, което
чака безмилостното изскриптяване
на кръжащите мъглявини...

Къде ще остане прахът ми – между небето и земята?
Дъждът ли с ръката на мама към моретата
ще ме поведе,
или от моя прах вихрушката на едно лудо лято
песен на полски щурци ще изпреде?

Чакам да дойде мистралът. Чакам стъпката му
ехтяща и строга
зад моя глух прозорец с ръждиви жезла.
Чакам като песъчинка да ме отвее в очите на Бога
и душата си грешна да видя в неговата сълза.

Черни градини околоръст

Черни градини околоръст,
с броня от сиви павеа,
ще ме изтръгне из вашата пръст
перката на самолета...

И ще остане дълбоко под мен
в кладенец от олово
сивата дреха на зимния ден
с копчета от мостове.

И ще се нижат пред погледа плах,
с вятър и слънце обути,
сребърно белите фуги на Бах,
в моите сънища чути...

Над всичко земно – незрим и слаб –
чий зов сега ме вдига?

Дай ми трохите от лунния хляб,
вечер!
Това ми стига...

Сбогом

Какво ще види митничаря
във куфара ти? Дим и прах
на пътища. Обувки стари
с безсънни вечери по тях.
Една илюзия случайна,
невписана в анкетен лист,
една несподелена тайна
и късче от бретанска вис...

Знам: примирено ти ще чакаш,
когато с пътя се простиш,
за тебе да въздъхне в мрака
със кестените си Париж
и да съгледаш през пердето
как над студеното пране
шумят лилавите морета
под четката на Клод Моне.

...Париж не те е забелязал,
но ти не знаеш за това.

И мълчаливо ще залязваш
в бездънната му синева.

Бретан - Париж - София, 1976

Основи

Ехо

– Кой те повика на света и кой поведе
очите ти към радостта и пустотата?

– Поведе ме надеждата. Видях
в небето думите ѝ – бяха птици,
които кацаха по дири на коне
и по праха на отпътувалите преди мене.

– Къде остана най-щастливият ти ден,
успя ли да го възкреси вика ти?

– Остана той на дъното на най-горчивата сълза
като мушица във янтар старинен
и там лежи – огромен, прикован
от ехото на моя вик безсилен.

– Подобно фреска, по която се е стичал дъжд,
дали опази ореола си предишен?

– Опазих светостта на огъня. И сетния ми час
бих искал да е свят: да носи ореол,
изpletен от фенер на някой нощен пътник –
а другите да мислят, че това е трънения ми венец...

Мръква

Ето моята вечеря – два картофа,
разцъфтели от дъха ми. Тънка пара
ме докосва по лицето. В тъмното скриптят коли.
Накъде пътуват? Кой до ритлата седи
със юзди на коленете – вятърът или луната?

От картофите ме лъха аромат на дъжд,
на запуснати бостани и на вирове,
сред които самодиви са се къпали.
Шумоли със твърдата си шума листопадът.
Шумоли солта под пръстите ми и се сипе
върху тънките седефени обелки...
Да, това е шумата на репея
пред вратата. Бавен сняг кръжи и я покрива.
Чезнат стъпалата. Пътят към герана
е белязан само с гъсти стъпки на коне.
Кофата се люшва и залязва
зад циментовия обръч.

Мръква в стаята ми. Аз ще гледам
как минава снежна светлина
по тавана. И ще чакам
от безкрайността да дойдат твоите думи,
прости като мълчаливото докосване на ключа
до заспалите врати.

Ще с дълга тая нощ. Но аз ще чакам.

Огнище

Някой бе стъкнал огнище на двора –
струпал бе шума и мрак.
Дим през клонака на бука и бора
диплеше своя варак.

Аз приближих и видях с изненада:
върху шумящото злато
мълком стоеше –като на клада –
нашето лято.

Сенки на птичи криле бързолетни
падаха в тая жарава, гледах:
среброто на изгреви летни
свети по тях и изтлява.

Сън ли лъчът на зорницата беше?
Нищо ли с мен не остана?
...Даже усмивката твоя димеше
над пепелта умълчана.

Виках. Звънтяха стъклата студени.
Стисках до болка ресници.
Но до разсъмване чувах над мене
плясък на чезнещи птици.

А край оградата, а край вратата
огънят тихо вървеше
и като ален петел в тъмнината
нашите стъпки кълвеше.

Аритмия

Отново ли бушува снеговоят?
Ти целия ехтиш от ветрове.
По оголелите дървета зреят
червеношийки – зимни плодове.

Оглеждаш своите съкровища – събирани на път, –
една покрита с тишина вселена.
Там само старите приятелства горят
със светлина непомрачена.

И ти разбираш, че си умъдрен
от туй, че си изгубил най-щастливия си ден,
че си сменил едно зелено утро с нощ дъждовна...

Но трябва да привикваш с мъдростта
и да пътуваш с нея по света
като с обувка неудобна...

Основи

Ако се случи някога дом да градя,
ще кажа на майсторите да зазидат в неговите основи
сянка на кон с прашна юзда
и капчуков звънтеж на подкови.

Защото такъв дом не може на едно място да стои –
конското дишане по света ще го люлее,
той ще се качва по хълмовете, облаците да брои,
над сияние на далечни реки ще се грее.

И аз няма да остана никога затворен между баирите стари –
кръгозорът широк ще е моя ограда,
по която ще се вият лозите на изгрева
и есен ще танцуват като нестинари
върху въглените на листопада.

Сънят ми ще е накъсан от следи на копита,
гриви ще ме завиват с плясък на ветрове
и край мен като слънце, залутано сред планините,
чак до утрото едно конче вихроного ще снове.

А когато дойде неумолимият ден
и по сетния ми дъх се спусне паяк зад пердето,
ще падна ничком – и за конска грива уловен,
по-тих от дима на огнището, ще изчезна над полето...

Зодиак

Гори над теб съзвездието Риби.

Душа, обречена на плуване, ще минеш ти

край много отражения, до днеска невидени,
край много мрежи спуснати, с примамно шумолене,
и тласък на вълни по бреговете на изчезващото време ще те шиба.
Но ти не спирай, сребърна стрела, изстреляна от лунната ръка –
пронизвай с полета си бродовете сини,
нанизвай ековете на мостовете, където залезът

минава вечер – и по вечната река
ти продължавай своя път, защото трябва кръгозора да преминеш!

Над тебе се поклаща въдица като космичен знак.

Достигнеш ли до нея,
на изкушение не се поддавай! Тя ще ти изглежда позлатена:
ще мислиш, че на нея късче изгрев грее,
а там помръдване на червейче ще бъде закачено.

Стисни уста и разрани сърцето си – но отмени
натам, където слънцето се мие и от вировете своето лице загриба...

Душа, обречена на плуване, в трагично сините далечини,
разпалено от твоя вик, гори съзвездието Риби.

*Надпис на книгата
„Сбогом, Акрополис!“*

Живях между корици на романи
и мислех, че зад чуждата съдба
като зад зид през вечер дъждовита
душата си ще скрия. Но дъждът
с ръката на палач ме приковаваше
върху разпятие, приготвено за друг,
и непознат човек, от мен измислен,
ме гледаше със моите очи
и виждах, отразено вдън сълзата му,
разпятието, носено от мен...

Някъде под птичето кръжение

На Павел Бачев

Някъде под птичето кръжение, някъде под рехавия сняг,
някъде във тебе и във мене се таи селцето Қасилак.
Черни клони с бели звездопади и капчуци със опалов смях,
стъпки до порутени огради и следи на сойка покрай тях..

Своята далечна детска диря можеш ли да разпознаеш тук?
Други косове в небето свирят, и гласът на вятъра е друг.
Само от прозорчето те гледат с тихи и замислени лица
отражения на слънчогледи (или на забравени слънца?)

и ехти оттатък планините, рязка в тая зимна глухота,
дрезгавата песен на петлите, от която буди се жарта
на огнищата и на зората, но къде са хората добри,
за да дойде мек презморски вятър, с цвят черешов да ги посребри?

Мълчаливо се отдалечават майките, забравяни от нас,
стават скреж върху стъклата, стават ехо на тревожния ни глас.
Ние мислим, че дъхът ни свети по прозорците от мраз и звън,
а оттаят зъзнат гласовете на души, превърнати във сън.

Даже от сълзата ни забравен, накъде отвежда тоя път?
Над света се сипе тих и бавен, чист и ослепителен снегът.
Пада над молитви и могили, пада мъртъв и възкръсва пак.
Само вятър – кон невидим – цвили и пасе нощта над Касилак.

Висок като дима на огъня

Висок като дима на огъня ще се разхождам
между облаци и дъждове.

Фенерчето ще възкресява буки, корени и къпинаци –
и между тях рояк светулки ще снове
и ще чертае по небето своите космични знаци.

Във тоя век на атомните взривове, на рака
и на експлодиращите в самота сърца
не е ли нечия измислица нощта, която ме обгръща,
не е ли нечий сън отсрещната пастирска къща
и оня огън, който ту припламва, ту угасва
върху детските лица?...

Звънче и лай на куче. Лунно виме в черна като облак длан.
Бакърът пее и дантелата на млякото от вятъра трепери.
И хлябът седнал е на трон, от летви букови скован,
с корона, озарена от лъчите на фенера.

Каменоделната над сипея не спи, от чукове взривена.
Нощта е сведена над камъка и с него разговаря.
Замислил се е мраморът. И синя жилка трепка като вена
под остро длето на каменаря.

Това е мрамора, по който пишат имената скромни
на тия, дето са вървели под дъжда
и стъпките им вече са налети с глухота...
Благодаря ти, острие, че името ми още не си спомняш,
че вместо тебе кръгозорът издълбава
между дните ми трагичната черта...

Сонет

Аз идвам да те сътворя отново,
да дам на мислите ти глъбина,
на стъпките ти– кръгозор и слово,
и на безсънието ти – луна.

Аз идвам – и ликуващ, и тревожен –
над суетата да те възнеса
и да застеля брачното ти ложе
с вик на дете и зов на небеса.

Тогава ти по-дълго ще живееш.
Ще преведа през тленност и забрава
сълзата и смеха ти – без да знам,

че аз съм бог измислен, който пее
молитвата на глината кафява
и чезне мълком в сумрака ѝ ням

Труд

Не дялам камъни, не месея глина —
аз от години с думите дружа.
Садя ги из крайпътните градини,
като роса в дланта си ги държа.

Както рибарят през солена мрежа
се вглежда към безкрая свечерен,
така и аз със радост и надежда
през думите откривам своя ден.

Какво, че може във часа на мрака
там само водорасли да висят?
Мене ме радва чувството да чакам,
да съм тревожен и да съм на път.

С ръка, побита от лопата, рия,
за да намеря таен знак в пръстта,
да зърна слово, да го преоткрия
със първородната му чистота.

Когато се навеждам под чешмата,
отмивам сън на цяла планина.
Тече през пръстите ми тежко лято
и пяната хруци като слана.

Над моето мълчание...

Над моето мълчание кръжеше глина.
Кръжеха залези по сребърната глеч.
Завръщаха се пътища, поели надалеч –
и аз не можех вече да замина,
защото върху тия пътища лежеше моят ден –
под спомена за лятото, мъчително и златно –
защото всичко, отлетяло безвъзвратно,
се връщаше отново в глинения къс студен.

Аз мислех, че в пещта свистяща на грънчаря,
където даже камъкът изгаря,
ще пламне моят свят, ще се превърне в прах.
Ала докоснах стомните. Премина звън през мене
и в песента, от пламъци родена,
гласа на своя възкресен живот познах.

Послеслов

На словото покорен, ти избра
най-трудния от всички земни друми,
застлан със сенки на вечерни думи
и с ехо на бълнуваща зора.

Какви съкровища ще наброиш
на своите заесенени длани?
Звън златен от скриптене на герани
и глухо цвилене на облак риж.

Като бедняк стоиш на пътя чер.
А има ли по-хубава награда
от тихия медал на листопада,
засветил върху твоя вехт ревер?

Така земята лете награждава
браздите— ти си чувал как над тях
се носи тънък слънчогледов смях
и плуг дописва скромната прослава.

Като зърно зад тоя плуг легни
и ще усетиш как над тебе пада
на небесата звездната грамада
и те пронизва вик на планини.

Ти в него ще си жив. Ще разговарят
с гласа ти сутрин стъпки и врати.

...А после ще те славят в мемоари
ония, що си ненавиждал ти.

Записна книжка

Часовникът на лятото бе със зелен циферблат.
Скакалци ме замайваха с тънко тиктакане
и от тревата излитаха секундите на деня –
капки роса, в които се оглеждаха пътища и птици.

Когато влакът изчезна в тунела
и пъстрият празник на есенното утро
се превърна в кънтене на релси
и в пушек, който гложде очите,
видях как ярко светят
мънистата на циганката, седнала отсреща.
И ми се стори, че усещам топлинка на въглени
от един крайпътен огън.
И зърнах детска ръчица да се протяга
към една отлетяла искра.

Жената спеше върху браздите.

Семената никнеха през умората ѝ.

Ставаха високи класовете.

Бялата ѝ коса беше като облак,
по който вървяха мислите на небето.

Конят пиеше своята сянка,
пиеше помръдването на мренките,
които диплеха брода,
пиеше маранята на големия летен ден.
А на дъното отново се показваше пътят —
тъмен и безкраен, с остри кремъци,
които щяха да разраняват уморените копита.

Всичко отлита, всичко тече.
В песен на треви се превръща
гласът на просяка и на гения.
От нейните нишки времето тъче
пелени за новородения.

Вълните пишели своя донос по небето.
Самотата на голия бряг се сривала
 под нозете на Овидий,
Безкрайните години на изгнанието
го замервали със своите залязващи слънца.
И кръговете на раните му раснали.
за да станат после негов ореол.

Край мен и в мен бушува есента.

Когато вдигна поглед към небето,
все ми се струва, че ще зърна
не блясък на звезда, а някакъв човек,
висок до облаците чак.

В дланта си той държи огромна мрежа,
изплетена от листопади
и съсък на вихрушки, стъпва бавно
от хълм на хълм и търси нас в мъглата,
за да размаха своята жестока мрежа
и ние (риби уловени) да се забъхтим в нея...

Сама ли си? Ръката ми подири
ръката ти и срещна тишина –
тръпчива. напоена с чезнещ мирис
на заливи и корабни платна.

Предчувствие за сняг околоръст
кръжи. Прозорецът от треска зла е потен.
И паяците носят своя кръст
към зимната Голгота.

Със тоя кораб може да отпловате направо
към есента. Прибрахте ли си всички вещи:
писмата, и на дюнните мълчанието пепеляво,
чадъра, и меда горчив на неочакваните срещи?

Прибрахте ли смеха и обещанието тайно на очите,
разходката на мачтите и край таляните оранжевия дим?...
По вашите следи мъгливо утро скита –
започва делникът неумолим.

Морето тръска старческа брада от пяна
под бавния бръснач на есенния вълнолом.
По мостика върви дъждът, усмихва се на капитана
и пие за душите ви печални чаша ром...

Не знаете навярно, че когато ви е тягостно и сиво
и е мъгливо утрото, и по прозорците се стича, дъжд,
аз преминавам по алеите, люлея дървесата,
за да засветят от вихрушки листопадни домовете ви.

Не знаете навярно, че когато камъните на съня
са ви затрупали, аз ви повеждам за ръка към утрото
по път, застлан с оранжевата песен на петли
през нощите на август.

Горят баирите като лисичи кожи.
оставени да съхнат. Късна есен
събира облаците. Скоро сняг
ще закръжи. Орачите кроят
със плуговете си голяма шуба
за стария Никулден – да не зъзне,
когато тръгне с рибник да гости
селата край Огоста. Сива врана
върви след плуговете и се мъчи
със тънка паяжина да ушие
кожуха. Тя не знае, че ѝ трябват
игла от вятър и конец от скреж.

И спря часовникът. Прокъсал тишината непозната,
дъждът се втурна в стаята.

(Дори не бях усетил, че вали.)

Свалих капачката и зърнах между колелцата
минути мъртви – паднали по гръб пчели –
звън овъглен и далнина, побрана между две крилца втвърдени.
– Спасен съм! – викнах.

Ала друг часовник на стената
безмилостно прицелваше стрелките си
към мене.

Велосипедът на пощальона с въгленчето на своя фар свети,
от единия до другия край прекосява огромната равнина.
Закъде ли се е запътил? Дали не носи телеграма на небето,
че се е родило едно облаче и са го кръстили Тишина?

Побелелите мои години вечерят до скромната маса.
Защо чуждата радост не докосва ни тях, ни мен?
Защо нощта гони светлинката на фара,
за да я сграбчи в дланта си,
и падат над пътя прилепи – сажди от изгорелия ден?

Тая нощ параходите сънуваха своя път през океана.
Изгреви ги прогаряха, завиваха ги ветрове.
След витлата се раждаха, омити от пяна,
тънки като таляни отражения на градове.

И ми беше тъжно, че тия сънища, по-сини от морето,
донесли на димното пристанище слънце и смях,
ще се загърнат утре с мълчанието на небето
като с дреха, покрита от ръжда и прах,

и заедно с корабите тихи и стари
ще се изгубят в безкрайността,
не оставили даже ехо в мъгливата заран —
сякаш не ги е имало на света.

Бе свършил панаирът. Бе отминал
ехтежът му към други градове.
В канавките и в есенните локви
лежаха утаени гласове.

Фургоните се сбираха да си говорят —
не им се спеше в тая сивота —
и ветровити вечери свистяха
с високи въртележки от листа.

За лудите им люлки уловена,
сама над оголелите поля,
отминалата радост се въртеше,
развяла дълга, облачна пола...

Куршум душите им поведе през огромната гора на вековете
като през оня лес, където паднаха с пронизани чела.
Извикаме ли ги – ще се обадят само ветровете
или ще звънне над очите ни пчела...

Лежаха с проснати ръце – като разпнати.
Край тях сивееха трънаци и скали.
Те нямат гроб, защото са погребани във песента на планината
и в пляска на нейните орли.

Молитви за лeтoтo и кaмъкa

Прозрение

Стопява се от зноя песента на далматинските щурци,
тече като стъкло по хълмовете, влива се в морето...

Знам: ще се мъчиш после да дадеш душа на тия
часове, които погледът ти е
набождал
подобно пеперудите през детските години,
а те ще се трошат от плахото докосване на мисълта ти.
Но ти ще чакаш в някой полунощен час внезапно да възкръснат
и да изпълнят стаята ти с луди тласъци.
Тогава своята душа ще заликува
и всички улици из градовете непознати,
надигнати на пръсти, ще те търсят.

Но ще се губи своята следа
в мълчанието на една ръка, издигната за сбогом,
и самолетите като огромни риби ще размътват
виденията върху дъното на своя сън...

Сплит

Изречено шепнеешком

Самолетният гръм ни върна
тая лудо примамваща вис...
Позволи ми да те прегърна
със ръката на нежния бриз.

Градовете – библейски птици –
с магистрали си правят гнезда...
Позволи ми да бъда искрица
подир тленната наша следа.

Като дим разпилява ни пътя
между писти и железа...
Позволи ми да скътам смеха ти
в мълчаливата моя сълза.

На кого ще оставим завети?
Пощади ни о, суета!
Ние бяхме звезди, в полет слети,
и изчезнали над света...

Фиумичино

Вятър издува зелените ризи на колоездачи и на дървета.
Над главите ни прожектира мълнии небесното кино.
С мостове звънки се смее полето...
Пустинно мълчи само летището Фиумичино.
Мълчат цистерни медузено бели.
На морско дъно след отлив приличат пистите сега.
Лежат дъгласи и каравели
като китове, изхвърлени на брега.

На някаква авиокомпания черното лъвче
пъчи своите изваяни от зной гърди.
А, облегнат на пейката, Рио де Жанейро сух сандвич дъвче,
а Казабланка на своя куфар седи,
а Ница широкополата си шапка мачка.
Но пистите мълчат и е празно небето.

Стачка.
Стачка.
На всяка крачка
купища куфари и разхвърляни етикети...

Но защо ли да нервничим? Денят е чудесен
и е пълен с предчувствия сезонът летен!
Виж: една неаполитанска песен
като акробат върви по гърба самолетен!

Стачка.
Стачка.
Като играчка
ми изглежда алуминиевият гигант сега.
Дявол да го вземе,
в чудесно време
съдбата си направи с нас шега!

Ще измием длани
на римските фонтани.
Колизеумът ще короняса нашите глави
и куфарите ни, зачакали чинно
на летището Фиумичино,
самият папа ще благослови!...

А подобно въжета на боксов ринг празен
висят в небето следите на самолетните линии
и под тях е надиплен от нервни нозе килимът атлазен
на римските пинии.
Не виждам мускули сплетени, но примижал от зноя летен,
съзирам далече на юг
една синина върху бузата на небето –
от удар на работнически юмрук...

Летците спят, глава подпрели
върху длан от ехтеж и звън –
и конете на Марк Аврелий
се препъват из техния сън.

Рим

Пустиня

Мислех, че пътят до човешкия глас ще бъде кратък,
но туарегите спяха с лице към небето
и шатърът от здрач беше техният дом...

Камилите ме водеха нататък, нататък,
дето пясъците, вдигнали златни поли, се отдръпваха мълчешком.

И миражите се отдръпваха. Тласкаше ги дъхът им морен,
надраскваше небесата с параболата на техния скок
и от пясъчните дири поникваше в дъното на кръгозора
ревът на лъва – като палма гъвкав и висок.

Вода в бездънни кладенци ли пееше, или нощта въртеше
своя огромен чекрък с пясъчна нишка,
изпредена от ръката на самума?
или една пустинна роза до нозете ми цъфтеше
и в нейните листи жужаха пчелите на моите думи?...

Лутах се като тъмна звезда, отронена от небесата.
Мъчеха се да ме разпалят криле на птици,
но моята искра замираще пак.

Вървах все така тъмен и странен. И усещах,
че пустинята ме намята
с дълга дреха от уплаха и мрак.

Мислех, че пътят до човешкия глас
няма тъй дълго из пясъците да скита...
Камилите лягаха между дюните и очите им
не можеха вече да се различат.
Младата луна аленееше, като опашка на хищник извита.
Там, под лъвските лапи, проснат лежеше денят...

Алжир

Песента на дъжда

Аз ще те нарека със име на жена
и ще очаквам да се зададеш откъм морето,
където вечното очакване, превърнато на пяна,
в заливите свети
и корабите разтоварват бавни гласове и мрачина.

Оставила завинаги небесния си дом,
в друг влюбена, забравила децата си – звездите, –
ти цяла нощ по улиците ще се скиташ
и под балконите ще спираш мълчешком.

Ще слушам стъпките ти, песен на дъжда,
ще гледам лудите ти пируети.
Развяна, роклята ти бисерна ще свети
и ще ти ръкопляскаат разлюлените прозорци на града.

Единствена приятелко на тоя южен бряг,
ще ми помахаш ли с ръка сребриста,
когато утре самолетът сепне палмовите листи
и те се опнат като конска грива във неистов бяг?

Едва ли. Хоризонтът празна чаша – в бара
на летището – пред мене ще блести.
Ще бъде ден без чудеса. Ще е неделя.
И облаците ще са като смачкана постеля,
където другиму си подарила нежността си ти.

Танц на черния лебед

Чертаят прожектори лунен път,
но дъха ти по гола земя е поведен.
Цигулки се мъчат да донесат пух небесен
за танца ти последен.
А ти по остроръби вихрушки вървиш,
от облак до облак болката те мята.
Черна снежинко, ще се стопиш
в шепата на Съдбата...

О, всички ли пориви на света
т а м се стопяват? Още колко стъпки по нежността
към нечия обич ми остават?
Колко приятелства, колко лъжи,
колко измами?...
Черна снежинко, кръжи, кръжи
и прогори дланта ми!
Аз като раковина ще те спася
с трагичност мълчалива –
и твоя бисер ще пренеса
в нечия душа щастлива!

Молитви за длетото и камъка

Чух две длета да пеят
до сивите скали:
едното – в ръката на морето,
другото – в твоята длан, Есайли.

Едното къртеше зората ранна
(по отломки от нея вървах може би),
другото караше камъка пред нозете ми
от болка да стиска зъби.

Малко е нужно, за да е щастлив човекът,
но прашинка или космос е то?
Птицата има небе и песен,
ти – камък и длето.

Ах, длетото навсякъде ни съпровожда,
ваятелю Есайли –
звънти и подсича внезапната мисъл,
дошла да ни окрили,

звънти и извайва криле на раменете,
над които безкраят кръжи,
но ние не можем да литнем, защото
грижата здраво на земята ни държи.

Ние дълбаем камъка, нас ни дълбаят годините —
и мъчително боли.
Но аз се моля на длетото безмилостно,
ваятелно Есайли!

Аз се моля на камъка: „Смили се над тленността ни,
през забравата пренеси ни ти.
Доведи дъжда, който ще вали след столетия —
да измие вкаменените ни черти.

Дай на съвлека, дете по пясъчника ще се извива,
усмивката ни, проядена от влага и лунни лъчи,
на гущерчето, полегнало до нашето рамо,
една ласкава дума изречи...”

Бръчките се връзват в челата и в мислите,
животът се отронва като песъчинка от вечните скали —
и аз благославям длетото безмилостно,
ваятелно Есайли...

А ти не ме чуваш, защото две длета пеят
в изгрева разгорян:
едното — в ръката на морето,
другото — в твоята длан.

Босоногото утро издърпва на пясъка
мрежи от плясък и светлина
и с древни устни до мен се смее
една каменна жена...

Алжир

Прелюд и фуга

Прелюд и fuga, слушани под стъклописите на Нотр Дам –
вечерен дъжд, потекъл по студената гора на каменните колони,
дали гласът на тоя орган ме запрати като сепнато врабче
сред голите им клони,
или това бе мой внезапен сън?

О, бавен листопад от звуци, пощади очите ми!

77

с безсмъртието като с кърпичка избърсват си челата,
усмихват се, покланят се един на друг
и ореолите им се докосват със метален звън,
от Бога подарени и съвсем прилични на ония,
които на земята се раздават
за послушание и непреклонна вяра.

Едничък с нимба черна над челото си, изписана
от полета на чучулига,
стои железничар, дошъл от гарата на Рамбуйе...

Студено ми е между тия каменни стени.
Към изхода с протегнати ръце като слепец ще се залутам,
за да ме отнесат към сивото парижко утро
крилете на мостовете, прогизнали от здрач и от мъгла.

2.

Ще доживея, мисля си, до песента на първата пчела,
до нежната експлозия на разцъфтелите дървета –
и някой облак бял ще хване за ръка
душата ми след зимните мъгли,
които дълги месеци рисуваха по моите стъкла
миражни дървеса и равнини без ехо.

Ще дойда – гост на сватбите ви, белоризи водопади
и праскови, разцъфнали по склоновете южни,
ще дойда да погледам шлейфовете ви, които се раздиплят
от лястовиците и пролетния вятър.

Росата ще побратими в сърцевината си
нетрайния ми образ
със вечността на слънцето, което се показва
над хълмовете.

Росата ще ме учи да възкръсвам като нея –
всяка пролет.

3.

На края на усмивката стоя като на стръмен бряг.
Под мен лежат моретата, които съм преплавал.
В безкрая виждам островите на сирените
и мачтите на кораба, където в мен се впиваха
въжетата на усмирените желания.

Тогава залезите като лъвове вървяха по брега.

Сега стоя на прашната трева,
пленен от спомена за белите вериги на вълните,
и в дланите ми врязан е викът на чайки.

Разсъмва. И над мен като цигулки свирят
разкрехвани от вятъра прозорци.
Зад тях съзирам аз жени, които съм обичал.
Те плавно плуват между сънищата, сякаш се боят
да не отронят златния пращец на мъжките милувки
от раменете и сърцето си невярно.

4 .

На възраст, във която хората стареят вече
и се зазихдат с мебели и спомени, аз почнах да разлиствам
забравените книжки с детски приказки.

Оловните войници се строят
да срещнат с почести часа среднощен
и виждам русокосото момче
от приказката за изкусните шивачи,
надигнато на лакти в моя сън,
да вика: “Вижте, кралят тръгнал гол!”

Процесията преминава под прозореца –
и виждам теб, на словото обречен.
Лакеите поклащат своите пера
подобно копия и със тържествени ръце държат
разкошната ти дреха, изтъкана
с най-тънката коприна на ласкателните думи.

Челото, за което вече е приготвен бронз,
лъщи под тънкия венец на лавъра
и твоята походка е тържествена
сред многолюдния шпалир. Но малкото момче се смее
и неговият смях изпепелява
наметалата златни. Аз те виждам
сив като гипсова отливка
и чувам ехото на ветрове
под мъдрото мълчание на лавъра.

Детето вика: “Вижте, кралят тръгнал гол!”

Аз слушам тоя глас и мисля сепнат,
че вече съм слепец, че виждам привидения,
защото гледам със душата си...

И ще ми кажат, че съм тежко болен.

5.

Бих рекъл на пишущата машинка някой ден: “Благодаря ти,
че ме научи с песента на твоите клавиши
и с песента на дъждовете да купувам
горчивия си залък. Остани във ъгъла до купищата книги
да си починеш...”

Аз бях един пътуващ продавач на песни.
Разменях своите разходки по небето със най-делнични неща
и златните ми сънища за няколко монети оценявах.

Бих искал да отида на едно пристанище. —
Да срещам първи параходите със шалове от чайки
и с хвърленото ми въже от борда
като с ръка приятелска да се здрависвам.

Или, полегнал на трева планинска, да погледам птиците.
За песните ми вечерта да наброи звезди
по дъното на всеки вир – в часа,
когато се завръщат каменарите.

Бих искал да изкарвам хляба си с ръце, побити
от удари на кирка,
или длетото ми, като зеница взряна, да разчита
по жилките върху дланта на мрамора
прастарите загадки на земята.

И да изгрява бавен и огромен месецът
над съвестта ми и над тихото поречие...”

6.

Получих твоето писмо от Вавилон –
и както гущерите са пълзели
пред тебе по отломки от гранит и слава,
така пълзи днес погледа ми по грапавините
на думите.

Изкачвам се към празното небе
по стъпала от гласове на птици.
Къде е кулата на Вавилон?
Кой сплете в змийски възел лудото многоезичие,
за да засели из темелите на славата
бодил и скорпион?...

Като номадска орда по следите ни настъпва пясъкът.
Ограждат ни коне с ехтящи гриви.

Ездачите ги няма. Само вятърът
размятва из небето – като черно наметало –
спомена за тях
и конските зъби прегризват мъртвата трева на звуците
из голата пустиня.

Къде е кулата на Вавилон?
Отговорете ми, далечни гласове,
във змийски възел сплетени!

Мълчи бодилът, тръгнал като просяк из развалините.

Ще се опитам може би да полетя,
но моите криле ще бъдат много тежки
от прах на грижи и съмнения
и подир мен, по пясъка, перата ще бележат
дълга диря,
в която ще нощуват пепелянки.

7.

Живописиста е лудост, може би. Но моят дом ухае
на багри незасъхнали. И аз те благославям,
жестока треска на душата ми. Платната – бели равнини –
бележат стъпките на четката, подобно дири на сеяч,
и пъдпъдък се мярва, излетял из тубата оловна.

Кой ме научи да ви търся, мигове на чудото?

Един летец – пенсионер – отглеждаше пчели
и всяка сутрин идваше да чуе
как се събуждат кошерите. Тяхното звънтене
му напомняше летищата,
останали накрай света. И по лицето
на стария летец безшумно преминаваше
сияние на отлетели самолети...

Това бе в детството ми. Аз вървах
подир човека, който вече нямаше криле,
и целият звънтях като дърво разцъфнало,
пленен от неговото чудо.

Сега останал сам в мъглите, аз се моля:
„Спасете ме, видения на утрото,
не давайте на локвите да оковат нозете ми
с ръждивата верига на дъжда...”

И чувствам, че отново съм спасен.

Боите имат дъх на лековити билки и на кей.
Пристанищата с гърбове на докери
обядват в моя дом. И четката като врабче кълве трохите,
отронени по стария килим...

Неделни тържества на моята душа,
мой труден и ликуващ ден, каторга моя,
аз вечер се завръщам във бараката на сънищата кратки
и като надзирател със око оловно гледа през ключалката
тревогата за утрешния ден.

8.

Кардиолози, чувате ли стона на дърветата,
аритмията на разбудените водопади
и трескавото сърцебиене в копитата на полуделите коне?

Как остро се е впила в нас юздата ти, тревожно време!
Гърбът лыщи от пот и мускулите на Ездача –
като трева под вятър т– рескаво трептят
от пулса ни задъхан.

Ще паднем ли, преди да сме прегризали юздата?

Сърцето гъстите си удари отронва като камъни
по стръмни свлачища в каменоломна.

А може би това е адската машина във сърцето на земята,
която с тракане ехтящо –
като будилника на скрина в моя роден дом
през есените на далечното ми детство –
сега неумолимо отброява
минутите, подир които по бикфордовия шнур
ще запълзи с червените си мравки ужасът –
и сетният ни дъх ще се нагърчи
подобно корен овъглен...

Ще имам няколко любими книги и картини.
Ще каня вечер залеза да сяда до вратата –
единствен гост – когато паля огъня.
И ако ми е много тъжно, в полунощ през юли ще повикам
светулките – най-нежните небесни балерини –
да ми потанцуват,
а аз ще се сбогувам мълчаливо с тях
и никой няма да усети в мрака моята сълза прощална.

Ако за мен си спомните, пратете ми едно писмо без никакви признания в приятелство – пишете просто две-три съвсем обикновени думи. Аз ще се зарадвам много, когато някой кос, почукал на вратата, ми поднесе писмото с почерк незабравен.

И като водолаз ще тръгна пак да търся морските звезди
по дъното на тишината,
под кестените край Берковската река...

91

Съдържание

Мостовете на Сена

Атлантическият океан /3

Три сонета, написани в Сен Мало:

1. Приливът /4

2. Отливът /5

3. Гробът на Шатобриан /6

Размисъл в катедралата на Монт Сен Мишел /7

Първият сняг /8

Малка нощна музика /10

И аз ли съм /12

Пазарът на бълхите /14

Монолог на Сергей Есенин в Париж /15

Глухарче /17

Латинският квартал /19

...Къде е утрото, кажи /21

Писмо на Винсент Ван Гог от приюта в Сен Реми /22

Черни градини околоръст /24

Сбогом /25

Основи

Ехо /27

Мръква /28

Огнище /30

Аритмия /32

Основи /33

Зодиак /34

Надпис на книгата „Сбогом, Акрополис!“ /35

Някъде под птичето кръжено /36

Висок като дима на огъня /38

Сонет /40

Труд /41

Над моето мълчание /42

Послеслов /43

Записна книжка

- ...Часовникът на лятото /46
- ...Когато влакът изчезна /47
- ...Жената спеше /48
- ...Конят пиеше своята сянка /49
- ...Всичко отлита, всичко тече /50
- ...Вълните пишели своя донос /51
- ...Край мен и в мен /52
- ...Сама ли си? /53
- ...Със тоя кораб /54
- ...Не знаете навярно /55
- ...Горят баирите /56
- ...И спря часовникът /57
- ...Велосипедът на пощальона /58
- ...Тая нощ параходите сънуваха /59
- ...Бе свършил панаирът /60
- ...Куршум душите им поведе /61

Молитви за длетото и камъка

- Прозрение /63
- Изречено шепнешком /64
- Фиумичино /65
- Пустиня /68
- Песента на дъжда /70
- Танц на черния лебед /72
- Молитви за длетото и камъка /73

Прелюд и фуга

1. Прелюд и фуга /77
2. Ще доживея, мисля си /79
3. На края на усмивката /80
4. На възраст, във която хората стареят вече /82
5. Бих рекъл на пишущата машинка /84
6. Получих твоето писмо /86
7. Живописа е лудост може би /88
8. Кардиолози, чувате ли /90
9. Ще ида да погледам /91

ИВАН ДАВИДКОВ
МОЛИТВИ ЗА ДЛЕТОТО И КАМЪКА

Редактор *Салис Таджер*
Рисунок на обложката *Иван Давидков*
Оформление *Елена Маринчева*
Художествен редактор *Борис Китанов*
Технически редактор *Георги Кожухаров*
Коректор *Лили Вълчева*

Българска. Първо издание. Л. Г. IV.
Дадена за печат на 7. IX. 1977 год.
Излязла от печат на 25. XII. 1977 год.
Печатни коли 6,50. Издателски коли 5.46.
Цена на книжното тяло 0.50 лв.
Цена 1.10 лв.

„Народна младеж” - издателство на ЦК на ДКМС
ДП „Тодор Димитров” - София 1977

